

4 stycznia 2016

W Świętokrzyskiem coraz częściej wygrywamy z rakiem

Optymizmem napawają najświeższe dane ze Świętokrzyskiego Biura Rejestracji

Nowotworów. Mimo wzrostu zachorowań na nowotwory złośliwe w naszym regionie widać wyraźny spadek liczby zgonów. Niestety, wciąż pierwszym zabójcą jest rak płuca.

Analizie i weryfikacji poddano zachorowania zarejestrowane w 2012 i 2013 roku. W 2013 roku w Świętokrzyskiem zarejestrowano 5 441 zachorowań na nowotwory złośliwe (2 820 u mężczyzn i 2 621 u kobiet), to jest o 249 przypadków więcej niż w 2012 roku (wzrost o 4,8%). - Nie jest to znaczący wzrost - ocenia dr **Paweł Macek**, kierownik Zakładu Epidemiologii i Walki z Rakiem w Świętokrzyskim Centrum Onkologii w Kielcach. Składa się na to kilka przyczyn: lepsza wykrywalność, starzenie się społeczeństwa naszego regionu i wydłużanie się średniej długości życia (wiek jest jednym z głównych czynników ryzyka zachorowania na nowotwory złośliwe u osób dorosłych). Dochodzą też czynniki cywilizacyjne, stres, zła dieta, używki, a przede wszystkim brak systematycznej aktywności fizycznej (na podstawie wyników badania PONS przeprowadzonego w województwie świętokrzyskim w latach 2010 - 2011, nadwagę i otyłość obserwowano u 70 proc. uczestników). - Można powtórzyć za profesorem Tadeuszem Pieńkowskim, że "grób kopie my sobie papierosem, nożem i widelcem" - mówi dr Macek. Zaznacza, że rak zdarza się również prowadzącym zdrowy tryb życia, jednak ci chorzy trafiają do szpitala w lepszym stanie ogólnym i mają większe szanse na wyleczenie.

Kobiety częściej się badają

Wzrost liczby zachorowań dotyczył obu płci, ale częściej wykrywano nowotwór u kobiet (wzrost o 6,0%) niż u mężczyzn (3,7%). - Bo kobiety częściej się badają, chętniej korzystają z programów profilaktycznych - wyjaśnia dr Macek. Z populacyjnych programów profilaktycznych w kierunku wczesnego wykrywania raka piersi i szyjki macicy korzysta w naszym regionie ponad 40 proc. kobiet uprawnionych do tego badania. Zgłaszalność na profilaktyczną kolonoskopię (badania dla kobiet i mężczyzn) nie przekracza 30 proc. Żeby programy spełniły swoje zadanie, powinno z nich korzystać 75 proc. uprawnionych. W 2013 roku współczynniki zachorowalności były zróżnicowane terytorialnie. Najwyższą zachorowalność na nowotwory złośliwe u mężczyzn obserwowano w powiecie pińczowskim, koneckim, staszowskim, najniższą - w powiecie kieleckim. U kobiet najwyższa zachorowalność była w powiatach: włoszczowskim, koneckim, pińczowskim, najniższa w powiecie kazimierskim. W mieście Kielce współczynnik zachorowalności kształtował się na poziomie średniej wojewódzkiej.

- Podwyższona zachorowalność w niektórych powiatach może być związana z lepszą zgłaszalnością i z sumiennym wypełnianiem przez lekarzy POZ kart zgłoszenia nowotworu złośliwego, które po zarejestrowaniu przez pracowników Świętokrzyskiego Biura Rejestracji

Nowotworów są weryfikowane potwierdzeniem histopatologicznym. Dzięki nim mamy pełny obraz sytuacji – mówi kierownik Zakładu Epidemiologii i Walki z Rakiem ŚCO. Jak wyjaśnia profesor **Stanisław Góźdź**, dyrektor Świętokrzyskiego Centrum Onkologii: – Świętokrzyski Rejestr Nowotworów to klinika onkologii środowiskowej. Dzięki niemu wiemy, w jakim kierunku należy rozwijać onkologię. Od 1994 roku Świętokrzyski Rejestr Nowotworów jest członkiem Międzynarodowej Agencji Badań nad Rakiem (IARC), Międzynarodowego Stowarzyszenia Rejestrów Nowotworowych (IACR), Europejskiej Sieci Rejestrów Nowotworowych (ENCR). Od 1995 roku dane rejestru są publikowane w Cancer Incidence in Five Continents, wydawanym przez Światową Organizację Zdrowia.

Najczęściej rak płuca, piersi, jelita grubego, gruczołu krokowego

W 2013 roku do najczęstszych nowotworów złośliwych u mężczyzn należały: rak płuca 20,4%, gruczołu krokowego 15,2%, jelita grubego 11,9%, pęcherza moczowego 6,9%, żołądka 4,8%, nerki 3,5%, białaczki 3,0%, a w dalszej kolejności rak krtani 2,6%, trzustki 2,3% oraz chłoniaki 2,2%. Kobiety najczęściej chorowały na raka piersi 20,4%, jelita grubego 9,2%, trzonu macicy 7,5%, płuca 6,7%, jajnika 4,9%, tarczycy 3,9%, białaczki 3,1%, szyjki macicy 2,9%, nerki 2,7%, czerniaka 2,6%.

Zachorowań więcej, ale zgonów mniej

W Świętokrzyskiem coraz częściej wygrywamy z rakiem: mimo wzrostu zachorowań spada liczba zgonów. W 2013 roku w naszym województwie na nowotwory złośliwe zmarło 3 116 osób (1 815 mężczyzn i 1 301 kobiet). Najczęstszą przyczyną zgonu u mężczyzn były: rak płuca 30,6%, jelita grubego 11,6%, gruczołu krokowego 9,9%, żołądka 6,6%, pęcherza moczowego 5,3%, trzustki 4,9%, białaczki 3,6%, nerki 3,3%, krtani 2,5% oraz nowotwory złośliwe mózgu 2,3%. Kobiety najczęściej umierały z powodu raka płuca 14,1%, piersi 12,5%, jelita grubego 11,7%, jajnika 6,8%, szyjki macicy 5,6%, trzustki 5,5%, żołądka 5,0%, trzonu macicy 4,1%, białaczki 3,5%, oraz pęcherzyka żółciowego 2,7%. W porównaniu z 2012 rokiem liczba zgonów spadła o 118 tj. o 3,6%. Spadek liczby zgonów dotyczył obu płci (2,7% u mężczyzn i 5,0% u kobiet). – Ma na to wpływ skuteczna organizacja walki z rakiem w województwie i stopniowy wzrost świadomości społeczeństwa w zakresie zachowań prozdrowotnych. Na przykładzie populacji kobiet widać, że zdają egzamin programy profilaktyczne, bo wykrywa się więcej nowotworów we wczesnych, dobrze rokujących stadiach zaawansowania. W raku jelita grubego, gruczołu krokowego, w których unikamy badań profilaktycznych, umieralność jest wciąż wysoka – mówi dr Paweł Macek.

Niezbędny program wczesnego wykrywania raka płuc

Podkreśla, że niezbędne jest utworzenie profilaktycznego programu wczesnego wykrywania raka płuca. Zdaniem specjalistów najlepsza jest niskodawkowa spiralna tomografia płuc, badanie możliwe do wykonania w Świętokrzyskim Centrum Onkologii. – Rak płuca bardzo

późno daje objawy, pacjenci trafiają do szpitala najczęściej w zaawansowanym stadium choroby, w którym leczenie ma już bardzo ograniczoną skuteczność. Należy jednak pamiętać, że to nie badania profilaktyczne chronią przed rakiem płuca, a przede wszystkim unikanie dymu tytoniowego, zarówno czynnie i biernie – dodaje.

Źródło: Świętokrzyskie Centrum Onkologii